Uitspraak Geschillencommissie Financiële Dienstverlening nr. 2014-063 d.d. 10 februari 2014
(mr. P.A. Offers, voorzitter, mr. B.F. Keulen en mr. C.E. du Perron, leden en mr. S.N.W. Karreman, secretaris)

Samenvatting

Koopsomverzekering en lijfrenteverzekering.
Consument was van de aanvang af duidelijk wat hij (bruto) moest inleggen en wat hij (bruto) zou ontvangen. Zijn klacht over de hoogte van de kosten treft geen doel.
Aangeslotene heeft hem van de aanvang af erop gewezen dat de te ontvangen uitkering moest worden aangewend als koopsom voor een lijfrente, en voorts dat het in 1995 door hem betaalde bedrag aftrekbaar was voor de inkomstenbelasting maar dat de uiteindelijk door hem te ontvangen (lijfrente)uitkeringen aan inkomstenbelasting onderhevig zouden zijn. Dat deze belasting een progressief tarief heeft is algemeen bekend. Aangeslotene behoefde Consument daarop niet nadrukkelijk te wijzen. Aangeslotene behoefde voorts niet in algemene zin, zonder dat daar enige concrete aanwijzing voor was, Consument te wijzen op de mogelijkheid dat op enig later moment de geldende fiscale regels zouden kunnen worden aangescherpt. Dat geldt ook voor de op de uitgekeerde lijfrentetermijnen ingehouden premie Zorgverzekeringswet.

Consument,

tegen

AEGON Levensverzekering N.V., gevestigd te Den Haag, hierna te noemen Aangeslotene.

1. Procesverloop

De Commissie beslist met inachtneming van haar Reglement en op basis van de volgende stukken:
- stukken uit het dossier van de Ombudsman Financiële Dienstverlening;
- de brief van 12 januari 2013 van Consument, ontvangen op 15 januari 2013;
- de brief van 20 januari 2013 van Consument met bijlagen;
- de brief van 13 maart 2013 van Consument met als bijlage het door Consument ondertekende klachtformulier;
- het verweerschrift van Aangeslotene met bijlagen;
- de repliek van Consument;
- de dupliek van Aangeslotene.

2. Overwegingen

De Commissie heeft het volgende vastgesteld.

Tussenkomst van de Ombudsman Financiële Dienstverlening heeft niet tot oplossing van het geschil geleid.
Beide partijen zullen het advies als bindend aanvaarden.
Partijen zijn opgeroepen voor een mondelinge behandeling op maandag 20 januari 2014 en zijn aldaar verschenen.

3. Feiten

De Commissie gaat uit van de volgende feiten:
- Consument, die in 1946 is geboren, heeft via een tussenpersoon, een bank, bij Aangeslotene een koopsomverzekering met lijfrenteclausule (hierna: Verzekering 1) gesloten met ingangsdatum 4 april 1995 en einddatum 4 oktober 2006. De inleg bedroeg eenmalig f 5.496,- (€ 2.493,98). De verzekering voorzag in een uitkering van f 11.216,- (€ 5.090,-) bij het in leven zijn van Consument op de einddatum en een uitkering van f 5.496,- na zijn eerder overlijden.
- Consument heeft via vorenbedoelde tussenpersoon bij Aangeslotene een nieuwe koopsomverzekering met lijfrenteclausule (hierna: Verzekering 2) gesloten met ingangsdatum 4 oktober 2006 en einddatum 4 oktober 2008. De inleg bedroeg het op Verzekering 1 tot uitkering gekomen bedrag van € 5.090,-. Verzekering 2 voorzag in een uitkering van € 5.271,- bij het in leven zijn van Consument op de einddatum en een uitkering van € 5.090,- na zijn eerder overlijden.
- Consument heeft via vorenbedoelde tussenpersoon bij Aangeslotene een overbruggingslijfrente verzekerd (hierna: Verzekering 3) met ingangsdatum 4 oktober 2008. De verzekering voorzag in een uitkering van een lijfrente van € 1.619,- per jaar tot uiterlijk 4 oktober 2011 bij het in leven zijn van Consument. De koopsom ad € 4.805,- werd betaald uit het op Verzekering 2 tot uitkering gekomen bedrag van € 5.271,-. Het verschil ad € 466,- heeft Aangeslotene aan Consument overgemaakt.
- Ook tegen de tussenpersoon heeft Consument een klacht ingediend. Ter zake van het geschil met de tussenpersoon heeft de Commissie beslist in haar **uitspraak Nr. 2014 -064** van heden.

4. De vordering en grondslagen

4.1 Consument vordert blijkens zijn opgave tijdens de mondelinge behandeling betaling zowel door Aangeslotene als door de tussenpersoon van een bedrag van € 1.000,-.
4.2 Deze vordering steunt, kort en zakelijk weergegeven, op de volgende grondslagen. Met een brief van 16 mei 2009 heeft Consument zich al bij Aangeslotene beklaagd over het lage rendement van Verzekering 2. Aangeslotene antwoordde bij brief van 7 juli 2009 dat door de relatief korte looptijd van de verzekering en de lage rente de kosten zwaar wegen. De tussenpersoon heeft Consument met zijn klacht van 20 maart 2012 over de afgesloten woekerpolis naar Aangeslotene verwezen. In een persbericht van 31 mei 2012 heeft Aangeslotene meegedeeld dat de te hoge kosten van onder andere lijfrentepolissen zullen worden terugbetaald, maar Consument heeft tot nu toe niets daarover van haar vernomen.

Over de uitkeringen krachtens Verzekering 3 heeft Aangeslotene belasting en premie Zorgverzekeringswet ingehouden. Nadien moest Consument ook rechtstreeks nog aan de fiscus belasting en premie Zorgverzekeringswet betalen. Als gevolg hiervan is het rendement van de Verzekeringen 1 t/m 3 sterk negatief. Zelfs zijn oorspronkelijke inleg van € 2.493,98 heeft Consument niet teruggekregen.
Met een pensioenvoorziening als de onderhavige moeten verzekeraars en tussenpersonen in het belang van de klant zeer zorgvuldig omgaan. Daaraan heeft het in het geval van Consument ontbroken. De lijfrente had niet voor zijn pensioendatum moeten ingaan. Aangeslotene heeft hem niet de passende informatie verstrekt, zoals over de progressieve werking van de inkomstenbelasting, en zij speelde niet in op de steeds strengere belastingvoorschriften. Zij wees hem niet op de inkomensafhankelijke premies Zorgverzekeringswet. Zij heeft gehandeld in strijd met haar zorgplicht.
4.3 Aangeslotene heeft, kort en zakelijk weergegeven, de volgende verweren gevoerd.
- Op grond van de toenmalige belastingwetgeving kon de premie van Verzekering 1 op het onzuivere inkomen in mindering worden gebracht, maar vormden de latere lijfrenteuitkeringen belastbaar inkomen. Consument is door een polisclausule erop gewezen dat het verzekerde kapitaal slechts dient als rekeneenheid voor de aankoop van een oudedagslijfrente als bedoeld in de Wet op de inkomstenbelasting 1964. In een brief van 24 april 1995 heeft Aangeslotene Consument meegedeeld dat de premie aftrekbaar is voor de belasting, maar de lijfrentetermijnen belastbaar inkomen vormen. Aangenomen mag worden dat Consument de gehele koopsom van Verzekering 1 op zijn onzuivere inkomen in mindering heeft gebracht. Aangeslotene wijst erop dat het eindkapitaal op de einddatum in 2006 het dubbele is van de koopsom in 1995. Ook toen de einddatum van Verzekering 1 naderde heeft Aangeslotene Consument erop gewezen dat voor het uit te keren kapitaal een oudedagslijfrente moest worden aangekocht.
- Vervolgens is na een daartoe strekkende aanvraag van Consument via de bank Verzekering 2 tot stand gekomen. In de toelichting bij de offerte voor deze verzekering heeft Aangeslotene erop gewezen dat de uitkering van Verzekering 2 moet worden aangewend voor een lijfrente als bedoeld in de Wet op de inkomstenbelasting 2001. Verzekering 2 gaf aan Consument een rendement van circa 3,5% per jaar. In een brief van 14 juli 2008 heeft Aangeslotene Consument via de bank erop geattendeerd dat op 4 oktober 2008 de uitkering beschikbaar komt en moet worden aangewend voor een oudedagslijfrente als bedoeld in de Wet op de inkomstenbelasting 2001.
- Op 22 augustus 2008 heeft Aangeslotene aan Consument een offerte uitgebracht voor Verzekering 3. Bij de offerte was een financiële bijsluiter gevoegd die was opgesteld conform de voorschriften van de Autoriteit Financiële Markten. Consument zond vervolgens een door hem ondertekend aanvraagformulier. Uit dat formulier bleek dat hij had gekozen voor een overbruggingslijfrente met als looptijd 4 oktober 2008 tot 4 oktober 2011. Op grond van de belastingwetgeving kon echter slechts een bedrag van € 4.805,- voor de overbruggingslijfrente worden aangewend. Het resterende bedrag ad € 466,- is afgehandeld als een gedeeltelijke afkoop van Verzekering 2. In het aanvraagformulier stond vermeld dat Aangeslotene verplicht was loonheffing en de inkomensafhankelijke premie Zorgverzekeringswet op de lijfrentetermijnen in te houden en dat een loonbelastingverklaring vereist was.

- Aangeslotene heeft aan Consument steeds die informatie verstrekt die nodig was. Consument is van de aanvang af op de hoogte gesteld van de fiscale spelregels rondom lijfrenteverzekeringen. Hij werd voorts van de aanvang af bijgestaan door een professionele tussenpersoon. Dat Consument heeft gekozen voor een overbruggingslijfrente en dat de belastingwetgeving daaraan beperkingen heeft gesteld, kan Aangeslotene niet worden tegengeworpen. Aangeslotene gaat ervan uit dat Consument de koopsomstorting in 1995 in mindering heeft gebracht op zijn onzuiver inkomen. Aangeslotene heeft conform de van Consument ontvangen loonbelastingverklaring loonheffingen op de lijfrente-uitkeringen in mindering gebracht. Dat Consument daarnaast bij wege van eindheffing aanvullend inkomstenbelasting of premie Zorgverzekeringswet verschuldigd was, voltrekt zich buiten de invloedsfeer van Aangeslotene.

5. Beoordeling

5.1 De door Consument in 1995 afgesloten koopsomverzekering (Verzekering 1) voorzag in de verzekering van een uitkering die hij vervolgens moest aanwenden als koopsom voor de aankoop van een lijfrente. Mits voldaan werd aan de gestelde fiscale regels was de in 1995 betaalde inleg aftrekbaar voor de inkomstenbelasting. Gevolg was wel dat volgens deze fiscale regels de uiteindelijk te ontvangen uitkeringen aan inkomstenbelasting onderhevig zouden zijn.
5.2 Consument heeft in 2006, kennelijk om hem moverende redenen, de uitkering krachtens Verzekering 1 nog niet willen aanwenden voor de aankoop van een direct of later ingaande lijfrente, maar een nieuwe koopsomverzekering afgesloten (Verzekering 2) en daarmee het ingaan van de lijfrente twee jaar uitgesteld.
5.3 Consument heeft in 2008 gekozen voor een direct ingaande overbruggingslijfrente met een looptijd van drie jaar. Op grond van het overgangsrecht bij de Wet aanpassing fiscale behandeling VUT/prepensioen en introductie levensloopregeling kon van de uitkering van Verzekering 2 slechts een bedrag van € 4.805,- voor de aankoop van een overbruggingslijfrente worden aangewend en is het resterende bedrag afgehandeld als een gedeeltelijke afkoop van Verzekering 2. Dit bedrag en de vervolgens door Consument ontvangen lijfrentetermijnen waren aan inkomstenbelasting onderhevig.
5.4 Alle drie verzekeringen kenden een vaste inleg en een vaste uitkering, zodat Consument steeds direct duidelijk was wat hij (bruto) moest inleggen en wat hij (bruto) zou ontvangen. Zijn klacht over de hoogte van de kosten treft geen doel. Hij moet geacht worden de in de overeengekomen verzekeringen vervatte kosten te hebben aanvaard. Van een zogeheten woekerpolis is geen sprake.
5.5 Uit de aan de Commissie overgelegde bescheiden blijkt dat Aangeslotene van de aanvang in 1995 af Consument erop heeft gewezen dat de te ontvangen uitkering moest worden aangewend als koopsom voor een lijfrente, en dat het in 1995 door Consument betaalde bedrag aftrekbaar was voor de inkomstenbelasting maar dat de uiteindelijk door hem te ontvangen (lijfrente)uitkeringen aan inkomstenbelasting onderhevig zouden zijn. Dat deze belasting een progressief tarief heeft is algemeen bekend en mocht ook bij Consument bekend worden verondersteld, zodat er geen reden was dat Aangeslotene hem daarop nadrukkelijk wees. Aangeslotene behoefde voorts niet in algemene zin, zonder dat daar enige

concrete aanwijzing voor was, Consument te wijzen op de mogelijkheid dat op enig later moment de geldende fiscale regels zouden kunnen worden aangescherpt. Dat geldt ook voor de op de uitgekeerde lijfrentetermijnen ingehouden premie Zorgverzekeringswet. Consument kan er niet over klagen dat hij een deel van zijn inkomen moet besteden aan de voortzetting van een dergelijke voorziening. Omtrent de gevolgen van Wet aanpassing fiscale behandeling VUT/prepensioen en introductie levensloopregeling is Consument voorafgaande en bij de totstandkoming van Verzekering 3 geïnformeerd. Dat Aangeslotene voor het overige zou zijn tekortgeschoten jegens Consument, is de Commissie niet gebleken.

5.6 Het hiervoor vermelde leidt de Commissie tot het oordeel dat de vordering van Consument op Aangeslotene moet worden afgewezen. Al hetgeen partijen verder nog hebben gesteld, kan niet tot een andere beslissing leiden en zal verder onbesproken blijven.

6. Beslissing

De Commissie wijst bij wege van bindend advies de vordering van Consument af.

In artikel 5 van het Reglement van de Commissie van Beroep Financiële Dienstverlening is bepaald in welke gevallen beroep openstaat van beslissingen van de Geschillencommissie Financiële Dienstverlening bij de Commissie van Beroep Financiële Dienstverlening. Daarbij geldt een termijn van zes weken na verzending van deze uitspraak. Op de website van Kifid vindt u praktische informatie over het instellen van beroep. Zie hiervoor kifid.nl/consumenten/wie-behandelt-mijn-klacht/4#stappen-plan.